

1-bo'lim. Ip bilan ishlash. Qurilmalar va mexanizmlar. (9 soat)

1-dars. Ip

Dars maqsadlari:

- o'quvchilarda ip, uni tayyorlash texnologiyasi, foydalanish usullari, ipning kelib chiqish tarixi, ipak va jun ishlab chiqarish haqida tasavvurlarni shakllantirish;
- o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish;
- o'quvchilarda estetik madaniyatni rivojlantirish;
- ip (ipak, jun) bilan ishlash orqali o'quvchilarda tasavvur va ijodiy fikrlashni rivojlantirish.

Salomlashish (5 daqiqa).

O'qituvchi o'quvchilar bilan salomlashadi. Davomatni tekshiradi, shuningdek, oldingi sinflarda (1-, 2-, 3-o'quv yili) o'rganilgan fan bo'yicha bilimlarni faollashtirish uchun savollar beradi.

Nazariy qism (5-7 daqiqa).

O'qituvchi o'quvchilarga mamlakatimizda va chet ellarda ishlab chiqarilayotgan ip turlari haqida so'zlab beradi.

Ip – tolalarni pishitish yo'li bilan olingan ingichka tola. Ip yigirish qadimiy tarixga ega. Bundan 20 ming yil avval odamlar o'simlik tolalari va hayvon junidan ip olishni o'rganganlar. Ular kaftlari orasidan tolalarni o'tkazib, ularni aylantirar va shu yo'l bilan ip hosil qilganlar. Taxminan miloddan avvalgi 5 ming yillikda, ya'ni g'ildirak ixtiro qilinishidan ming yil oldin urchuq paydo bo'lgan. Dastlab bular oddiy to'g'ri tayoqchalar bo'lib, odatda, ip o'ralgan uchini mahkamlash uchun o'yiqli bilan ta'minlangan edi. Tayoqchada suyakdan yasalgan ilgaklar paydo bo'lgach, odam ipni urchuqqa to'liqlik o'ray olgan. Keyinchalik Hindistonda (2500 yil avval) o'zi yigiradigan charx paydo bo'ldi. O'rta asrlarda Leonardo da Vinchi ko'p parrakli yigiruv mashinasini ixtiro qildi. Shu paytdan boshlab ip olish jarayoni ancha tezlashdi. Zamonaviy yigiruv ishlab chiqarishi takomillashtirilgan va deyarli to'liqlik avtomatlashtirilgan. Bugungi kunda bunday korxonalar yiliga bir necha ming tonna ip ishlab chiqarmoqda.

Salomlashish (5 daqiqa).

O'qituvchi o'quvchilar bilan salomlashadi. Davomat tekshiruvini o'tkazadi, shuningdek, o'tilgan dars bo'yicha bilimlarni faollashtirish uchun savollar beradi.

1. O'tgan darsda nimalar haqida bilib oldingiz?
2. Ip kelib chiqishiga ko'ra qanday turlarga bo'linadi?
3. Sintetik ip haqida nimalarni o'rgandingiz?
4. Bu ipning qanday afzalliklari mavjud?

O'qituvchi bugungi darsning maqsadi ip yordamida chittak qushchasini yasash ekanligini ma'lum qiladi.

O'qituvchi tayyor mahsulot namunasini ko'rsatadi va quyidagi savollarni beradi:

1. Mahsulot qanday materialdan tayyorlangan?
2. Mahsulot qanday qismlardan iborat?
3. Qismlar qanday usulda tayyorlangan?
4. Ular qanday usulda birlashtirilgan?

Shundan so'ng o'quvchilarga videorolik ko'rish va ish rejasini tuzish taklif etiladi.

Amaliy qism (30 daqiqa).

O'quvchilar mustaqil ravishda ishlaydilar, zarur bo'lganda o'qituvchi yordam ko'rsatadi. Vazifani bajarish jarayonida o'qituvchi qiyinchilikka duch kelgan o'quvchilardan qo'l ko'tarishlarini so'rashi tavsiya etiladi. Agar shunday o'quvchilar bo'lsa, o'qituvchi ularga partadoshidan yordam so'rashni taklif qilishi yoki o'zi bevosita yordam berishi mumkin.

Yakuniy bosqich (5 daqiqa).

O'qituvchi o'quvchilarni rag'batlantiradi:

Bugun hammangiz a'lo ishladingiz, barchamiz ajoyib mehnat qildik. Keling, doska oldida kichik ko'rgazma uyushtiraylik va ishlarimizni yana bir bor tomosha qilaylik.

O'quvchilar o'z ishlarini namoyish etadilar va o'zlarini O'qituvchi keyingi darsda bajarilishi kerak bo'lgan amaliy ish bilan tanishib chiqishni va kelgusi darsda kerak bo'ladigan materiallar ro'yxatini tuzishni taklif qiladi.

3-dars. Ip ("Vaza" amaliy mashg'uloti)

Dars maqsadlari:

- o'quvchilarda zig'ir o'simligi, uni tayyorlash texnologiyasi va foydalanish usullari haqida tasavvur hosil qilish;
- paxta ishlab chiqarish bosqichlarini esga olish;
- o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish;

- o'quvchilarda estetik madaniyatni rivojlantirish;
- ip bilan ishlash orqali o'quvchilarda tasavvur va ijodiy fikrlashni o'stirish.

Kerakli materiallar: bir martalik qog'oz stakan, ip kalava, qaychi, guldonni bezash uchun buyum (bu holatda gul), 0,5 santimetr kenglikdagi tasma, yelim to'pponchasi.

Salomlashish (5 daqiqa).

O'qituvchi o'quvchilar bilan salomlashadi. Davomat tekshiruvini o'tkazadi, shuningdek, "Kalava ip" mavzusi bo'yicha olingan bilimlarni faollashtirishga qaratilgan savollar beradi.

Nazariy qism (5 daqiqa).

O'qituvchi o'quvchilarga zig'ir yetishtirish jarayoni haqida ma'lumot beradi.

Dastlab zig'ir o'rib olinadi va zig'ir poya somoni olinadi. Bu jarayon mashinalar yordamida amalga oshiriladi. Zavodda zig'ir poyalaridan o'tin qismi olib tashlanadi va tozalanmagan zig'ir tolasi olinadi. Tolalarni birlashtirish va qayta taroqlash orqali uzunligi 500 metrgacha bo'lgan zig'ir tolalari olinadi. So'ngra tola cho'zilib, ingichkalashadi. Hosil bo'lgan ip "xom ip" deb atalib, u g'altaklarga o'raladi va pishirish, bo'yash yoki oqartirishga yuboriladi. Keyin tortish moslamasi yordamida ip yana iliq suvda cho'ziladi. Shu usulda mato to'qish uchun ishlatiladigan kalava ip tayyorlanadi.

Shundan so'ng o'quvchilarga munozara o'tkazish taklif etiladi. Buning uchun darslikning 10-betidagi rasmdan foydalaniladi. Unda paxta ipining qanday tayyorlanishi, paxta ishlab chiqarish jarayonining zig'ir ishlab chiqarishdan qanday farq qilishi ko'rsatilgan.

Amaliy qism (25 daqiqa).

O'qituvchi bugungi darsning amaliy qismidagi maqsad ipdan bezakli vaza tayyorlash ekanligini ma'lum qiladi. O'qituvchi tayyor mahsulot namunasini ko'rsatadi. Shundan so'ng o'quvchilarga videorolik ko'rish va ish rejasini tuzish taklif etiladi.

Baholash mezonlarini e'lon qilish:

Ishingiz quyidagi mezonlar asosida baholanadi: tartiblilik, o'ziga xoslik, mustaqillik.

O'quvchilar mustaqil ravishda ishlaydilar, zarur bo'lganda o'qituvchi yordam ko'rsatadi.

Topshiriqni bajarish jarayonida o'qituvchi qiyinchilikka duch kelgan o'quvchilardan qo'l ko'tarishlarini so'rashi mumkin. Bunday holat yuz bersa, o'qituvchi o'quvchiga yonidagi sinfdoshidan yordam so'rashni tavsiya etishi yoki o'zi bevosita ko'maklashishi mumkin.

Yakuniy bosqich (5 daqiqa).

O'qituvchi o'quvchilarni rag'batlantiradi:

Bugun hammangiz a'lo ishladingiz, barchamiz ajoyib mehnat qildik. Keling, doska oldida kichik ko'rgazma uyushtiraylik va ishlarimizni yana bir bor tomosha qilaylik.

O'quvchilar o'z ishlarini namoyish etadilar. O'qituvchi o'quvchilarning yutuqlarini baholab chiqadi.

4-dars. Tugun nima?

Dars maqsadlari:

- texnik tugunlar, tugun o'rash texnikasidagi tugun turlari haqida bilimlarni shakllantirish;
- o'quvchilarda tugunlar bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish;
- tugunlar bilan ishlash orqali o'quvchilarning tasavvuri va ijodiy fikrlashini o'stirish.

Kerakli materiallar: tugunlarni bog'lash uchun arqon.

Salomlashish (5 daqiqa).

O'qituvchi o'quvchilar bilan salomlashadi. Davomat tekshiruvini o'tkazadi, shuningdek, o'tilgan dars bo'yicha bilimlarni faollashtirish uchun savollar beradi.

Nazariy qism (10 daqiqa).

O'qituvchi savollar beradi:

“Tugun” so'zi sizga nimani anglatadi?

“Tugun” tushunchasiga qayerda duch kelgansiz?

O'quvchilar o'qituvchi bilan birgalikda darslikdagi turli xil tugunlar haqidagi ma'lumotlarni o'rganadilar: transport tuguni, issiqlik tuguni, botanik tugun, zanjir tuguni, tarmoq tuguni, sayyohlik arqon tuguni.